

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava
Detašované pracovisko bl. Sary Salkaháziovej Rožňava

UČEBNÝ PLÁN PREDMETU

Názov predmetu:	ETIKA V SOCIÁLNEJ PRÁCI	
Vyučujúci:	doc. ThLic. Mgr. Peter Laca, PhD.	
Podmieňujúce predmety:	Základy filozofie	
Študijný program:	Sociálna práca	Forma štúdia: externá-bakalárske
Kategória predmetu:	Povinný	Obdobie štúdia: 1. ročník /ZS
Forma výučby:	<u>prednáška/cvičenia</u>	Rozsah výučby: 2/0 hod.
Forma ukončenia:	<u>skúška</u> / klasifikovaný zápočet	Počet kreditov: 4 kredity

Dátum prednášky / cvičenia:	Obsah prednášky / cvičenia
20.9.2025	ETIKA - úvod do etiky, historický vývoj etiky a opis štruktúry etiky, teoretická etika - <i>deskriptívna, normatívna, metaetika</i> a praktická etika - <i>aplikovaná, profesijná, cieľ a charakteristika etiky</i> - konať dobro a vyhýbať sa zlu - primum principium celej etiky. Všetky etické systémy musia začínať týmto pravidlom, ktoré znamená, že dobro musí byť ohniskom a cieľom akejkolvek teórie alebo profesijnej aktivity. Etika sa zaoberá ľudským konaním, pre ktoré poskytuje určité pravidlá a normy, s pomocou ktorých je toto konanie akceptovateľné, dobré a spoločensky prijateľné, skúma podstatu a pôvod týchto pravidiel a hľadá zdôvodnenie, prečo je určité konanie dobré, prečo je správne, prípadne nedobré, nesprávne, zlé, atď.
	ETIKA SOCIÁLNEJ PRÁCE AKO PROFESIJNÁ ETIKA - objekt, predmet a cieľ etiky sociálnej práce, skúmanie hodnôt sociálnej práce vrámci etiky, členenie mravných hodnôt a kategórie hodnôt, ktoré vplývajú na samotnú profesijnú činnosť (<i>osobnostné, profesijné, spoločenské a legislatívne hodnoty</i>). Etika sociálnej práce ako profesijná etika - sa zaoberá aktuálnymi situáciami v praxi sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce, v ktorých sa musia rozhodnúť ako konať, pretože sociálna práca má rôzne polia svojej pôsobnosti. Objektom sú vždy ľudia a predmetom sú eticky stále hodnoty, mravné normy a ich realizácia v konkrétnej praxi.
	ETICKÉ PRINCÍPY V SOCIÁLNEJ PRÁCI - ZÁKLADNÉ: <i>Autonómnosť</i> (svojbytnosť); <i>Neškodnosť</i> (non-maleficiencia), <i>Prospešnosť</i> (beneficiencia); <i>Spravodlivosť</i> (iustitia). DOPLŇUJÚCE: <i>Povinná mlčanlivosť</i> ; <i>Princíp pravdovravnosti</i> ; <i>vernosti, poctivosti, dôveryhodnosti, ľudskej dôstojnosti, potreby a solidarity, sebaurčenia, welfare, rovnosť</i> atď... DOKUMENT - Medzinárodnej federácie sociálnych pracovníkov a Medzinárodnej asociácie škôl sociálnej práce v Dubline v júli 2018: „VYHLÁSENIE ETICKÝCH PRINCÍPOV“ - toto vyhlásenie slúži ako spoločný rámec pre sociálnych pracovníkov, aby pracovali na dosiahnutí najvyšších možných štandardov profesionálnej integrity. PRINCÍPY podľa tohto DOKUMENTU: 1. Uznatie prirodzenej ľudskej dôstojnosti. 2. Podpora ľudských práv. 3. Podpora sociálnej spravodlivosti.

	4. Podpora práva na sebaurčenie. 5. Podpora práva na spoluúčasť. 6. Rešpektovanie dôvernosti a súkromia. 7. Zaobchádzanie s ľuďmi ako celostnými osobami. 8. Etické využitie technológií a sociálnych médií. 9. Profesionálna bezúhonnosť. Etika sociálnej práce - má svoje normy a princípy, ktoré je potrebné dodržiavať, aby v každodennej praxi nedochádzalo k rôznym problémom a neustálym dilemám.
	HODNOTY SOCIÁLNEJ PRÁCE - sociálna práca je založená na hodnotách: demokracia, sociálna spravodlivosť, ľudská dôstojnosť, dôležitosť medzil'udských vzťahov, dôvernosť - charakteristika a opis je podľa etického kódexu - 3. revidovaný text s novým názvom: Etický kódex výkonu sociálnej práce - schválený Snemom Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce - platný s účinnosťou od 1. decembra 2024. ZÁSADY A NORMY ETICKÉHO SPRÁVANIA - zodpovednosť voči klientom, zodpovednosť voči sebe, zodpovednosť voči profesii, kolegom, pracovisku a spoločnosti.
	GDPR (General Data Protection Regulation) – nariadenie EÚ (všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov). Osobné údaje podľa GDPR - okrem mena a priezviska: <i>fotografia, e-mailová adresa, telefónne číslo, číslo účtu, odtlačok prsta, hlas, lokalizačné údaje</i>. Všeobecné nariadenie o ochrane údajov - GDPR nahradilo zákon SR č.122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov, ktorý bol zrušený.
	PRÁVA KLIENTOV, PRÁVA A POVINNOSTI SOCIÁLNYCH PRACOVNÍKOV - základné ľudské práva a slobody - vymedzenie Ústavou SR: <i>právo na život a jeho ochranu; právo na osobnú slobodu; právo na súkromie; právo vlastniť majetok; právo na nedotknuteľnosť obydlia; právo listového tajomstva; právo svedomia a náboženského vierovyznania; odmietanie diskriminácie; rovnosť a dôstojnosť ľudí.</i> Charta práv sociálnych pracovníkov - <i>zahŕňajúca podporu sociálnych pracovníkov, aby poskytovali čo najlepšiu možnú pomoc.</i> Európsky pilier sociálnych práv - <i>rovnosť príležitosti a prístupu na trh práce, spravodlivé pracovné podmienky a sociálnu ochranu a začleňovanie.</i> Všeobecná deklarácia ľudských práv (OSN, 1948), Listina základných práv a slobôd.
	ETICKÉ KÓDEXY A MEDZINÁRODNÉ ETICKÉ DOKUMENTY - etické kódexy prijaté na medzinárodnej a národnej úrovni, kladý a zápory etických kódexov, medzinárodné a národné asociácie jednotlivých profesií - Medzinárodná federácia sociálnych pracovníkov - označená skratkou IFSW (International Federation of Social Workers), Medzinárodná asociácia škôl sociálnej práce - označená skratkou IASSW (International Association of Schools of Social Work). Medzinárodný etický kódex sociálnej práce - dokument IFSW, Ethics in Social Work: Statement of Principles čiže Etika v sociálnej práci - vyhlásené princípy.
	ETICKÝ KÓDEX - v SR - názov: Etický kódex výkonu sociálnej práce, v ČR - názov: Etický kódex Spoločnosti sociálnych pracovníkov Českej republiky. Medzinárodné a národné inštitúcie sociálnej práce - Medzinárodná federácia sociálnych pracovníkov - IFSW; Asociácia sociálnych pracovníkov na Slovensku - ASPS; Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce - Slovenská

	komora SP a ASP; Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov - ASSP; Spoločnosť sociálnych pracovníkov Českej republiky – SSP.
	ETICKÁ DILEMA A ETICKÝ PROBLÉM - proces etického rozhodovania pri dilemách, riešenie etických problémov kladením pomocných otázok, príklady etických dilem a etických problémov. ZÁVÄZNOSŤ ETICKÉHO KÓDEXU A PÔSOBNOSŤ KOMORY.
	Záverečný test/ústna skúška. Ukončenie predmetu.

Podmienky pre absolvovanie predmetu:

1. Na absolvovanie predmetu je potrebná minimálne 50 % aktívna účasť na prednáškach. Neúčasť na prednáškach musí byť riadne ospravedlnená u vyučujúceho, ktorý určí náhradu v zodpovedajúcej forme - vypracovanie seminárnej práce na zvolenú tému a jej odprezentovanie pred vyučujúcim a študentmi v čase záverečnej skúšky.
2. Vypracovanie zadaných úloh určených počas prednášky.
3. Záverečný test / ústna skúška.
4. Kredity nebudú udelené študentovi, ktorého vedomosti budú hodnotené na 60 % alebo menej. Na hodnotenie **A** je potrebné dosiahnuť **91% – 100%** celkového hodnotenia; **B: 81% – 90%**; **C: 73% – 80%**; **D: 66% – 72%**; **E: 61% – 65%** celkového hodnotenia.

Hodnotenie – ukončenie predmetu: Test/ústna skúška

Test pozostáva z 10-tich otázok , v testoch je buď 10 otvorených alebo 10 zatvorených otázok. Každá správne a vyčerpávajúco zodpovedaná otázka má hodnotu **1 bodu**. Spolu je možné získať **10 bodov**. Pri otvorených otázkach, kde nie je presne, vyčerpávajúco a jasne zodpovedaná otázka - je hodnota bodu adekvátne percentuálne krátená - teda znížená.

Odporúčaná literatúra:

1. LACA, P., LACA, S. 2020. *Koncept filozofie a etiky v sociálnej práci*. Příbram : Ústav sv. Jana Nepomuka Neumanna, 2020, 314 s. ISBN 978- 80-88206-20-0.
2. LACA, P., LACA, S. 2013. *Etika v kontexte sociálnych vied*. Brno : Institut mezioborových studií, 2013, 205 s. ISBN 978-80-87182-33-8.
3. LACA, P. 2012. *Profesijná etika a ponímanie sociálnej práce ako cieleného priameho kontaktu v pomáhajúcich profesiách*. In: Kilíková, M., Laca, S. (eds.) Supplement vybraných kapitol vo vedných odboroch sociálna práca a ošetrovateľstvo. Bratislava : VŠZaSP sv. Alžbety, detašované pracovisko bl. Sary Salkaházi, Rožňava, 2012, s. 145-161. ISBN 978-80-8132-070-5.
4. LACA, S. 2011. *Vybrané kapitoly z etiky pre sociálno-zdravotnícke profesie*. Bratislava : VŠZaSP, 2011. ISBN 978-80-8132-015-6.
5. ETICKÝ KÓDEX VÝKONU SOCIÁLNEJ PRÁCE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE. 2024. In: Dostupné na internete: https://www.socialnapraca.sk/wp-content/uploads/2025/01/Etický-kodex-vykonu-socialnej-prace_2024_FINAL.pdf
6. REAMER, F. G. 2018. *Social Work Values and Ethics*. 5th ed. New York: Columbia University Press, 2018.
7. MÁTEL, A. 2020. *Etické princípy v sociálnej práci*. In: Dostupné na internete: <https://www.prohuman.sk/socialna-praca/eticke-principy-socialnej-prace>.
8. MÁTEL, A., MALÍŠKOVÁ, A. 2016. *Etické kódexy sociálnej práce*. Příbram : Ústav sv. Jana Neumanna Nepomuka, 2016, 2. Vydanie. ISBN 978-80-906146-6-6.
9. LEVICKÁ, J. 2014. *Etika sociálnej práce*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-403-8.
10. MÁTEL, A. a kol. 2012. *Etika sociálnej práce*. Bratislava, 2012. ISBN 978-80-8132-045-3.

11. DAVIDEKOVÁ, M. 2010. *Etické hodnoty a dôstojnosť v sociálnej práci*. In Aplikovaná etika v sociálnej práci a v ďalších pomáhajúcich profesiách. Bratislava : VŠZaSP sv. Alžbety, 2010. ISBN 978-80-89271-89-4
12. ANZENBACHER, A. 2001. Úvod do etiky. Praha: Academia, 2001.

Posledná úprava: 25.07.2025